

желание поступить 18 человек, а в школу механической тяги – 46 человек [3, с. 41].

Таким образом, начиная с 1924 года на территории Беларуси начинается складываться система подготовки специалистов интендантских служб, что обуславливалось, с одной стороны, отсутствием обученных и подготовленных кадров, и с другой стороны – необходимостью улучшать продовольственное и вещевое обеспечение войск, так сильно влияющее на моральное состояние личного состава и возможность подразделений выполнить поставленные задачи.

Литература

1. Российский государственный военный архив. – Ф. 47. – Оп. 3. – Д. 117. Отчеты о деятельности продотдела ГВХУ и переписка с начальником снабжения РККА о снабжении войск всеми видами довольствия.

2. РГВА. – Ф. 47. – Оп. 3. – Д. 142. Приказы РВС СССР по снабжению.

3. Национальный архив Республики Беларусь. – Ф. 4п. – Оп. 1. – Д. 3513. Материалы АПО ЦК КП(б)Б по проведению кампании протеста против фашистского террора в Западной Белоруссии и Польше и материалы вербовочной комиссии по вовлечению в военные школы.

З’яўленне тытуню ў Еўропе

*Курловіч-Бяляўская П. С., студ. В к. БДУ,
наук. кір. Ваганова А. М., канд. гіст. навук, дац.*

Найбольш раннім сведчаннем палення тытуню на Амерыканскім кантыненте з’яўляецца рэльефная выява па-над уваходам у храм майя ў Паленцы, дата на якой адпавядае 12 сакавіка 434 г. да н.э. На ёй змешчаны адрасаваны сонцу рытуал палення тытунёвай люлькі, з мэтай выклікаць дождж пад час засухі [1, с. 3]. Індзейскія плямёны вырошчвалі тытунь і махорку (kutz, kuutz; *Nicotiana rustica* L., *N. tabacum* L.) [2, с. 81]. Тытунёвыя культуры вырошчваліся не паўсюдна, а ў асобных месцах, пад іх не вылучаліся асабліва вялікія плошчы [3, с. 106].

Рытуал палення ўспрымаўся тут як набажэнства: лічылася, што пад час яго чалавек уступаў у кантакты з багамі. Індзейцы верылі, што тытунёвы дым адганяе злых духаў. Таму прапанаваць люльку значыла падзяліцца з чалавекам шчасцем [4, с. 48]. Тытунь з’яўляўся і прадметам абмену паміж плямёнамі, якія падтрымлівалі сяброўскія стасункі. Тут ён стаяў у адным шэрагу з цыноўкамі, пацеркамі, кошыкамі, футрам і маісам. Перамяшчэнне прадуктаў абмену ўтварала гандлёвыя зоны, якія ахоплівалі тэрыторыю плошчай каля 650 км² [3, с. 110].

Аб ролі тытуно ў індзейскім жыцці сведчыць тое, што тытунёвая кветка разам з косткай пумы і косткай ягуара з'яўляліся адзнакамі ўлады індзейцаў майя. Гэтыя прадметы перадаваліся выбарнаму старэйшыне (уцам-чынаміталь) экзагамнага роду (німха) [2, с. 126]. А сярод носьбітаў іракезскіх нарэччаў жыло племя ціанантаці – «тытунёвае племя» [3, с. 106]. У Сурынаме мясцовыя шаманы асацыявалі тытунь з магутнымі духамі і выклікалі іх праз яго жаванне ці паленне для абраду ўласнага ачышчэння і для пазбаўлення ад хваробаў [3, с. 226].

Паленне тытуно было перанята спачатку іспанскімі канкістадорамі, а з XVI ст. еўрапейскімі мараплаўцамі было завезена ў Партугалію, Іспанію, Англію, Францыю [4, с. 48]. Першым курьільшчыкам стаў губернатар Вірджыніі Ральф Лэйн. У 1586 г. ён навучыў паліць тытунь лорда Уолтэра Рэйлі і падараваў яму люльку. Новы звычай распаўсюдзіўся незвычайна хутка [5]. Аб імклівым распаўсюджанні тытуно сведчыць і Ханс Слоўн у сваім «Падарожжы на Ямайку». Ён зазначае, што «ў якую б мясцовасць ён (тытунь – Курловіч-Бяляўская П. С.) не пранікаў, проста-такі зачароўваў Жыхароў, пачынаючы ад больш вытанчаных еўрапейцаў і скончваючы варварамі готэнтотамі» [3, с. 219].

Шырокае распаўсюджанне палення тытуно ў Англіі выклікала, з аднаго боку, асуджэнне і забарону яго царквой, а з другога боку, садзейнічала наладжванню ўласнай вытворчасці беллагліняных люлек з доўгімі цыбукамі [4, с. 48]. Да 1602 г. адносяцца першыя клейменныя англійскія люлькі, а ў 1619 г. аформіўся цэх майстроў-люлечнікаў у Лондане [5]. Пасля 1603 г. шматлікія пратэстанты-эмігранты з Англіі завезлі таямніцу вырабу люлек у Галандыю [4, с. 48].

Сустрэкаюцца сведчанні таго, што з шырокім распаўсюджаннем ужывання тытуно спрабавалі змагацца. Так, у 1623 г. папа Урбан VII адлучыў ад царквы асоб, што нюхалі тытунь. А персідскі шах Абас Вялікі загадаў адрубаць за паленне тытуно вусны і нос, а за гандаль ім – спальваць зажыва разам з таварам [6, с. 21]. Пасля пажару ў Канстанцінопалі ў 1633 г. была абвешчана забарона на паленне тытуно ў межах горада. Але ў 1650-х гг. яна была адменена, таму што змагацца з гэтай звычайкай было ўжо бессэнсоўна [5].

Бессэнсоўнасць змаганняў з ужываннем тытуно замацоўвалася тым, што ў другой палове XVII ст. вырошчванне і продаж тытуно было вельмі прыбытковым бізнесам. У якасці прыкладу можна прывесці плантацыйную гаспадарку пратэстанцкай секты лабадзістаў у Мерылэндзе (сама іх абшчына жыла на тэрыторыі сучасных Нідэрландаў). Пры ўсёй агідзе, якую ў іх выклікала спажыванне тытуно (яго называлі «зеллем, якое потым усё сыходзіць у дым» [5, с. 350], «гэтым пагарджаным тытунём» [5, с. 198]), які ўжывалі дзеля «задавальнення ўласнай пачуццёвасці», ён актыўна вырошчваўся, а ў 1690 г. на плантацыях была ўведзена рабская праца [5, с. 350].

Такім чином, уживання тютюну імкліва распаўсюдзілася пасля адкрыцця еўрапейцамі Новага Свету і трывала замацавалася ў побыце да нашага часу. Гэты феномен можна лічыць першай праявай глабалізацыі і ўсталявання трывалых сусветных культурных і гандлёвых сувязей.

Літаратура

1. Spinden, Herbert J. Tobacco is american. The story of tobacco before the coming of the White Man / Herbert J. Spinden. – N.-Y. : The New York Public Library, 1950. – 120 p.

2. Кинжалов, Р. В. Культура древних майя / Р. В. Кинжалов. – Ленинград : Наука, Ленинградское отделение, 1971. – 364 с.

3. Земон Девис, Нагали. Дамы на обочине. Три женских портрета XVII века / пер. с англ. Доброницкой. – М. : Новое литературное обозрение, 1999. – 400 с.

4. Здановіч, Н. І. Беларуская паліваная кераміка XI–XVIII стст. / Н. І. Здановіч, А. А. Трусаў ; пад рэд. Г. В. Штыхава. – Мінск : Навука і тэхніка, 1993. – 183 с.

5. Волков, И. В. Частная коллекция «турецких» курительных трубок из Москвы / И.В. Волков // Открытый текст [Электронное периодическое издание]. – Режим доступа : <http://opentextnn.ru/history/archaeology/library/?id=836>. – Дата доступа : 01.05.2012.

6. Люлька в історії та гончарстві України : у 2 кн. Кн. 1. Глиняні люльки XVII–XVIII століть (за матеріалами Полтавщини) / О. Коваленко. – Опішне : Українське Народознавство, 2008. – 144 с.

Abschaffung der Atomenergie

*Люкевич Ф. Р., студ. I к. БГУ,
науч. рук. Казанкова Е. А., канд. филол. наук, доц.*

Das menschliche Gedächtnis ist sehr kurz. Nach fast 30 Jahren scheint die Welt vom Erbe der Tschernobyl Tragödie vergessen zu haben. Vor allem viele unserer eigenen Landsleute, die sich am Bau eines Atomkraftwerkes in Belarus erfreuen. Dieser Referat soll dem Zweck dienen – die Menschen daran zu erinnern, dass der Einsatz von Kernenergie ein Spiel mit dem Feuer sein kann und von der Sinnlosigkeit der weiteren Nutzung von Atomkraftwerken in der modernen Welt zu überzeugen.

Seit dem Bau der ersten Atomkraftwerke in den 40-er Jahren des zwanzigsten Jahrhunderts in den USA ist das Thema der Verwendung von Kernenergie heiß umstritten, und zwar nicht ohne Grund: im Laufe der Jahrzehnte hat sich die Anzahl der Unfälle und Katastrophen, deren wahrer Ausmaß und Konsequenzen jenseits der menschlichen Vorstellungskraft liegen, zu einer ziemlich bedeutenden Liste gehäuft. Hier die Fakten: